

## Wstęp

Podatki obejmują większość aspektów życia społeczno-gospodarczego związanych z uzyskiwaniem dochodów i przychodów, sprzedażą, pomnażaniem majątku czy zawieraniem umów. Stanowią one instrument umożliwiający państwu oddziaływanie na osoby fizyczne i podmioty gospodarcze, które muszą uwzględniać to narzędzie przy planowaniu własnych dochodów, inwestycji, konsumpcji. Edukacja podatkowa odgrywa zatem istotną rolę w procesie ekonomicznego funkcjonowania społeczeństwa.

Swobodne posługiwanie się podatkami wymaga znajomości teorii podatków, konstrukcji poszczególnych rodzajów podatków oraz stosowania ich w praktyce, co ma ułatwić Czytelnikom niniejsza monografia. Bogata literatura naukowa poświęcona podatkom i prawu podatkowemu szeroko przedstawia teorię podatków oraz ich konstrukcję. W znacznie mniejszym stopniu prezentuje jednak praktyczne zastosowanie podatków oraz przykłady obrazujące to przełożenie. Biegła znajomość teorii podatku i jego konstrukcji jest niewystarczająca do swobodnego jego zastosowania w różnorodnych faktycznych sytuacjach.

Lektura oddanej do rąk Czytelników publikacji pozwoli im na samodzielne i pełne zrozumienie konstrukcji podatkowych poprzez ukazanie zastosowania praktycznego. Książka pomoże również w testowaniu i zweryfikowaniu już posiadanej wiedzy, dzięki szerokiemu zestawowi ćwiczeń podatkowych przeznaczonych do samodzielnej analizy.

Główną uwagę autorzy monografii skupili na praktycznym zastosowaniu podatków, nie podejmując zagadnień związanych z teorią opodatkowania oraz szczegółowym omówieniem konstrukcji podatków. Zagadnienia te są bowiem szeroko omówione w literaturze przedmiotu.

Każdy rozdział pracy składa się z podstawy teoretyczno-konstrukcyjnej oraz części konstrukcyjno-praktycznej. W pierwszej części omówiono podstawową konstrukcję danego podatku, potrzebną do zrozumienia rozwiązań praktycznych. Ponadto dla pełniejszego zrozumienia jego zasad funkcyjno-

wania przedstawiono ewolucję oraz zakres zastosowania prawodawstwa Unii Europejskiej. Druga część rozdziału to ukazanie konstrukcji podatku w praktycznym zastosowaniu, prezentowane w formie ćwiczeń oraz praktycznych przykładów. Część ta zbudowana jest na zasadzie stopniowania trudności – od zastosowania w praktyce prostych regulacji podatkowych aż po coraz bardziej złożone. Rozwiązanie postawionych przed Czytelnikami problemów ułatwi wiedza dotycząca konstrukcji podatku z części teoretyczno-konstrukcyjnej i konstrukcyjno-praktycznej.

Opracowanie prezentuje praktyczne zastosowanie podatków w najważniejszych obszarach opodatkowania w Polsce, takich jak systemy: opodatkowania dochodu, opodatkowania obrotu, opodatkowania majątku (w tym system opodatkowania nieruchomości) oraz ogólnego prawa podatkowego. Tak ustalony zakres pozwala na omówienie wszystkich podatków posiadających duże znaczenie w obrocie powszechnym i gospodarczym.

Przyjętemu założeniu została podporządkowana struktura publikacji. Rozdziały pierwszy i drugi poświęcone są opodatkowaniu dochodu osób fizycznych i dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą. Rozdziały trzeci i czwarty omawiają opodatkowanie obrotu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym. Rozdziały od piątego do ósmego poruszają zagadnienia opodatkowania majątku – w tej części kompleksowo omówiono opodatkowanie nieruchomości (podatki: od nieruchomości, rolny i leśny) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych. Ostatni, dziewiąty rozdział w ramach ogólnego prawa podatkowego omawia zobowiązania podatkowe.

System opodatkowania dochodu można podzielić na dwie części: opodatkowanie dochodu osób fizycznych i opodatkowanie dochodu z działalności gospodarczej. Przyjmując ten logiczny podział, rozdział pierwszy poświęcono opodatkowaniu dochodu osób fizycznych (z pominięciem dochodów z działalności gospodarczej), drugi zaś – opodatkowaniu dochodów osób prowadzących działalność gospodarczą (osób fizycznych, osób prawnych, innych jednostek organizacyjnych). W odniesieniu do osób fizycznych omówiono opodatkowanie poszczególnych źródeł przychodów. W przypadku dochodów z działalności gospodarczej omówiono opodatkowanie na zasadach ogólnych podatkiem dochodowym oraz opodatkowanie ryczałtowe ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych oraz kartą podatkową. Pominięte zostały pozostałe formy opodatkowania ryczałtowego, tj. podatek tonażowy i podatek od budowy lub przebudowy statku, z uwagi na ich marginalne zastosowanie.

Rozdziały trzeci i czwarty poruszają problematykę z zakresu podatków obrotowych: podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego. Omówiono tu zagadnienia opodatkowania obrotu w Polsce, następnie obrotu wewnątrzwspólnotowego i obrotu wykraczającego poza obszar Unii Europejskiej.

W celu pełnego omówienia opodatkowania nieruchomości analizie poddano wszystkie podatki odnoszące się do tej materii: podatek od nieruchomości, podatek rolny i podatek leśny. Podatek od nieruchomości jest na polskim gruncie najważniejszym podatkiem majątkowym. Podatki rolny i leśny mają dużo mniejsze znaczenie, niemniej jednak wspólnie tworzą system opodatkowania nieruchomości w Polsce. W obszarze podatków majątkowych znaczącą rolę odgrywa dodatkowo podatek od czynności cywilnoprawnych, który obciąża w szczególności transakcje kapitałowe. Tym podatkom poświęcone zostały rozdziały od piątego do ósmego. Pozostałe podatki majątkowe zostały pominięte z uwagi na ich niewielkie znaczenie.

W rozdziale dziewiątym poświęconym ogólnemu prawu podatkowemu omówiono zagadnienia związane z zobowiązaniami podatkowymi – zarówno z ich powstawaniem, jak i z wygasaniem oraz wszystkimi elementami istotnymi z tego punktu widzenia. Zagadnienia te są komplementarne w stosunku do zasad rządzących poszczególnymi podatkami; dla stosowania prawa podatkowego mają one kluczowe znaczenie. Pozostałe regulacje zawarte w ordynacji podatkowej odnoszą się do organów podatkowych, ewentualnie mają zastosowanie w wąskich grupach przedsiębiorstw – dlatego w pracy zostały pominięte.

W końcowej części monografii zostały zamieszczone zestawy odpowiedzi do ćwiczeń. W przypadku trudniejszych, rozbudowanych ćwiczeń, odpowiedzi zawierają rozwiązania cząstkowe, prowadzące do rozwiązania całego ćwiczenia i uzyskania ostatecznego prawidłowego wyniku. Tak skonstruowana odpowiedź umożliwi Czytelnikom zrozumienie toku postępowania, prowadzącego do ostatecznego rozwiązania.

Użyte w treści nazwy przedsiębiorstw, imiona i nazwiska osób zostały stworzone wyłącznie na potrzeby książki i nie mają związku z rzeczywistą sytuacją.

Autorzy będą wdzięczni za wszelkie uwagi dotyczące treści książki. Uwagi należy kierować na adres mailowy [rwolanski@wz.uw.edu.pl](mailto:rwolanski@wz.uw.edu.pl).

W pracy przyjęto stan prawny na 1 października 2025 roku.